

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **I. V.**, zastoupen JUDr. Radimem Vicherkem, advokátem, se sídlem Masná 8, Ostrava-Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2010, č. j. 63 Az 30/2009-38,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2010, č. j. 63 Az 30/2009 - 38, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce I. V. (dále jen „stěžovatel“) se včas podanou kasační stížností domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by bylo zrušeno usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2010, č. j. 63 Az 30/2009 - 38, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě (dále také „krajský soud“) napadeným usnesením ze dne 10. 6. 2010, č. j. 63 Az 30/2009 - 38, neustanovil stěžovateli zástupce z řad advokátů pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 16. 4. 2009, č. j. OAM-243/VL-18-08-2009, kterým byla podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítnuta jako zjevně nedůvodná stěžovatelova žádost o udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud vyšel při svém rozhodování z toho, že stěžovatel v průběhu řízení požádal o ustanovení advokáta, který by ho zastupoval v řízení o žalobě proti uvedenému

správnímu rozhodnutí, protože nemá dobré znalosti českého jazyka a finanční prostředky k zaplacení právních služeb. Stěžovatel byl proto vyzván správním soudem k prokázání svých majetkových a osobních poměrů a za tím účelem mu byl soudem doručován tiskopis k prohlášení o majetkových poměrech. Zásilka byla správním soudem doručována stěžovateli na adresu pobytu v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí. Jelikož si stěžovatel přes výzvu pošty zásilku nevyzvedl, byla zásilka vrácena dne 6. 5. 2010 krajskému soudu. Tentýž den pak krajský soud vyvěsil na úřední desce sdělení o nevyzvednutí zásilky stěžovatelem s tím, že desátým dnem od uložení na poště, tedy dnem 17. 5. 2010, je považována zásilka za doručenou. Stěžovatel tedy zůstal vůči správnímu soudu zcela nečinný a neosvědčil ve stanovené lhůtě své majetkové poměry. Krajský soud proto rozhodl tak, že stěžovateli neustanovil advokáta k zastupování pro řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí.

Stěžovatel v kasační stížnosti proti tomuto usnesení krajského soudu, kterou opírá o ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. především namítl, že krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení ani neuvedl, zda nějakým způsobem zjišťoval jeho aktuální pobyt v době doručování a pouze se omezil na konstatování, že zůstal vůči soudu nečinný. Stejně tak byla na adrese pobytu pravděpodobně zanechána výzva k vyzvednutí zásilky pouze v českém jazyce. Krajskému soudu je proto třeba zásadně vytknout, že nezkoumal, zda stěžovatel na nahlášené adrese fakticky pobýval a zda měl tedy vůbec možnost zde převzít doručovanou zásilku. Stěžovatel z výše uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud se po shledání přípustnosti kasační stížnosti (§ 104 s. ř. s. a contrario) musel zabývat její přijatelností, tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57, dostupné na www.nssoud.cz, kde dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

Tak tomu je i v daném případě, a proto je kasační stížnost přijatelná.

Poté, co byla kasační stížnost shledána přijatelnou, mohl se Nejvyšší správní soud zabývat zde uvedenými důvody, přičemž opodstatněnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud především uvádí, že předmětem přezkumné činnosti v této věci je usnesení krajského soudu ze dne 10. 6. 2010, č. j. 63 Az 30/2009 - 38, jímž správní soud neustanovil stěžovateli zástupce z řad advokátů pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného správního orgánu. Krajský soud odůvodnil své rozhodnutí tak, že stěžovatel byl ve smyslu ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. vyzván k prokázání svých majetkových a osobních poměrů a za tím účelem mu byl soudem doručován tiskopis k prohlášení o majetkových poměrech. Zásilka byla doručována stěžovateli na adresu pobytu v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí, kde si však stěžovatel přes výzvu pošty

zásilku nevyzvedl. Zásilka byla proto vrácena dne 6. 5. 2010 krajskému soudu, který tentýž den vyvěsil na úřední desce sdělení o nevyzvednutí zásilky stěžovatelem s tím, že desátým dnem od uložení na poště, tedy dnem 17. 5. 2010, je považována zásilka za doručenou. Stěžovatel tedy zůstal vůči správnímu soudu zcela nečinný a jelikož neosvědčil ve stanovené lhůtě své majetkové poměry, krajský soud musel rozhodnout tak, že se stěžovateli advokát neustanovuje.

Kasační stížností napadené usnesení krajského soudu nerespektuje ustálenou a jasnou soudní judikaturu a není proto vyloučené, pokud by nebylo zatíženo uvedenou vadou, že by toto rozhodnutí bylo odlišné od rozhodnutí stávajícího.

Způsob, jakým se vypořádal krajský soud s žádostí stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů ze dne 9. 4. 2010, ve vztahu k důkazům soustředěným k posouzení zákonných podmínek ve smyslu ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., nerespektuje zákonné požadavky na přezkoumatelnost rozhodnutí a judikaturu této problematiky se týkající.

Nejvyšší správní soud především poukazuje na setrvalou judikaturu Ústavního soudu (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, zveřejněný pod č. 34 ve svazku č. 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, zveřejněný pod č. 85 ve svazku č. 8 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), podle níž, jedním z principů, představujícím součást práva na řádný proces, jakož i pojem právního státu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 1 Ústavy) a vylučujícím libovůli při rozhodování, je i povinnost soudů své rozsudky řádně a vyčerpávajícím způsobem odůvodnit (ve správním soudnictví viz ustanovení § 54 odst. 2 s. ř. s.). Z odůvodnění proto musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Nepřezkoumatelné rozhodnutí proto nedává dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, který byl uveřejněn pod č. 134/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) též dovodila, že „nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo případy, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny“.

Z ustanovení § 49 odst. 1, 4 o. s. ř. o doručování písemností do vlastních rukou vyplývá, že jsou tyto možnosti doručování písemností do vlastních rukou: a) adresát zastižen - písemnost je mu doručena, b) adresát nezastižen - zanechána výzva, písemnost je uložena u provozovatele poštovních služeb nebo u okresního soudu, v jehož obvodu je místo doručení, 1) adresát si vyzvedne písemnost v úložní době (10 dní), písemnost je doručena dnem převzetí, 2) nevyzvedne-li si adresát písemnost, po uplynutí 10 dnů se písemnost považuje za doručenou, nastává fikce doručení a: - po uplynutí lhůty doručující

orgán vloží písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, nebo - není-li schránky, písemnost se vrací odesílajícímu soudu, který vyvěsí sdělení o vrácení písemnosti na úřední desce soudu, c) adresát nezastižen a není možné zanechat výzvu (v případech, kdy na adrese není budova), písemnost vrací doručující orgán odesílajícímu soudu, soud vyvěsí výzvu k vyzvednutí písemnosti na úřední desce, po uplynutí lhůty 10 dnů po vyvěšení výzvy se považuje písemnost za doručenou. U doručování do vlastních rukou s vyloučením náhradního doručení (§ 49 odst. 4) se po marném uplynutí lhůty písemnost vrací soudu. Fikce doručení nenastává.

Z obsahu spisového materiálu vyplývá, že stěžovatel v rozhodné době pobýval na adrese Pobytové středisko Kostelec nad Orlicí, se sídlem Rudé armády 1000, Kostelec nad Orlicí a že z tohoto pobytového střediska odcházel s větší či menší pravidelnosti na oficiální propustky do Prahy, kde se zdržoval po různou dobu, třeba i po dobu 1 měsíce, na adrese P.9-, L. 1448.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu právě tato skutečnost měla vést k největší opatrnosti při volbě místa, kam stěžovateli byly zasílány různé písemnosti, týkající se jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Cesty mohly být různé. Písemnosti mohly být zasílány na obě adresy nebo mohlo být předem oficiálně zjištěno, zda se stěžovatel nachází na propustce, kam mu pak mohla být, samozřejmě s určitým předstihem, písemnost zaslána. Kasační soud má za to, že při zasílání písemností, které byly rozhodující pro vydání kasační stížností napadeného usnesení, nebylo dbáno potřebné opatrnosti a závěry, na nichž stojí toto usnesení, nejsou přezkoumatelné.

Tak pokud jde o doručování tiskopisu prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, jehož údaje jsou rozhodující pro ustanovení zástupce, jímž může být i advokát (mimo podání návrhu v tomto směru), krajský soud konstatuje v napadeném usnesení, že tento tiskopis byl doručován stěžovateli na adresu Pobytového střediska Kostelec nad Orlicí. Žádný takový doklad však ve spisu není, naopak z vrácené doručenky do vlastních rukou typu I. vyplývá, že stěžovateli byl doručován vzor 060 o. s. ř. na adresu P. 9, L.1448, tedy na adresu, kde se měl zdržovat na propustkách. Žádné oficiální zjištění, zda stěžovatel měl skutečně v době doručování propustku k pobytu na této adrese rovněž neexistuje, pokud za tento doklad nelze považovat záznam na č. l. 30, který se však vztahuje k jinému úkonu (odvolání ústního jednání) v tom směru, že se stěžovatel má nacházet na uvedené adrese v době od 29. 3. 2010 do 28. 4. 2010. Ze záznamu však není patrno, z jakého zdroje tato informace pochází, kdo tuto informaci poskytl a kdo pořídil tento záznam.

Z uvedeného má Nejvyšší správní soud za to, že dosud není najisto postaveno, zda stěžovateli byl doručován velmi důležitý tiskopis o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, na adresu, kde se také skutečně zdržoval.

Z odůvodnění kasační stížností napadeného usnesení též vyplývá, že krajský soud došel k závěru o doručení zásilky dne 17. 5. 2010 na základě úvahy, že po vrácení zásilky krajskému soudu dne 6. 5. 2010, po vyvěšení sdělení o nevyzvednutí zásilky stěžovatelem na úřední desce tohoto dne a po uplynutí desátého dne od uložení na poště, je zásilka

považována za doručenou dne 17. 5. 2010. Tyto závěry přitom krajský soud učinil, aniž vyhodnotil prohlášení doručujícího orgánu na obálce o tom, že: „Adresát nebyl zastižen, proto byla zásilka (písemnost) uložena a připravena k vyzvednutí dne 21. 4. 2010 a adresátu byla zanechána výzva, aby si zásilku (písemnost) vyzvedl ...protože zásilku (písemnost) nebylo možné po uplynutí 10 dnů vložit do schránky adresáta (neznámý není označen na schránce), vrací se soudu dne 4. 5. 2010 ...zásilka (písemnost) byla uložena a připravena k vyzvednutí dne 21. 4. 2010 a 10. dnem od tohoto dne se považuje za doručenou“, i skutečnost, že kolonky Doporučeně do vlastních rukou výhradně jen adresáta a Nevkládat do schránky nebyly označeny (zaškrtnuty).

Uvedený závěr krajského soudu je proto nepřezkoumatelný a již z tohoto důvodu vzbuzuje pochybnosti stran správnosti data doručení zásilky. Je tomu tak proto, že krajský soud bez jakéhokoliv vyhodnocení popsaných okolností a právní problematiky, bez odkazu na shora uvedené zákonné předpisy upravující danou problematiku, resp. doručování písemností do vlastních rukou, případně na soudní judikaturu, bez dalšího uzavřel věc tak, jak je uvedeno shora. Napadené usnesení postrádá úvahy krajského soudu stran vztahu mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé., i když jde o nezbytné atributy řádného odůvodnění soudního rozhodnutí, které vylučují libovůli při rozhodování a naplňují požadavky práva na řádný a spravedlivý proces.

Nejvyšší správní soud proto zrušil kasační stížností napadené usnesení krajského soudu pro nepřezkoumatelnost, spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s .], a věc z tohoto důvodu vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V tomto řízení bude na krajském soudu, aby se znovu zabýval žádostí stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů, postupoval přitom ve smyslu názoru zaujatého Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku a poté vydal přezkoumatelné rozhodnutí odpovídající zákonu.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud rozhodne v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. října 2011

JUDr. Eliška Cihlářová

předsedkyně senátu